

UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS COUNCIL

በኢትዮጵያ፡ የተኩስ አቁም ከተካሄደ ከአንድ ዓመት ገደማ በኋላ የጦር ወንጀሎችን እና በሰው ልጆች ላይ የሚፈጸሙ ወንጀሎችን ጨምሮ አሰቃቂ ድርጊቶች እንደሚፈጸሙ የተባበሩት መንግስታት ባለሙያዎች አስጠነቀቁ።

መስከረም 07, 2016

ጄኔቫ (መስከረም 07 ቀን 2016) በኢትዮጵያ ውስጥ ጦርነትን ለማስቆም ስምምነት ከተፈረመ አንድ ዓመት ሊሞላው የቀረው ጥቂት ጊዜ ነው። አሰቃቂ ድርጊቶች፣ የጦር ወንጀሎች እና በሰው ልጆች ላይ የሚፈጸሙ ወንጀሎች በሀገሪቱ እየተፈጸሙ ነው። እናም ሰላም አሁንም አለመኖሩን ዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብቶች ኮሚሽን በኢትዮጵያ ዛሬ ባወጣቸው የመጨረሻ [H79](#) አስጠንቅቃለች።

ኮሚሽኑ ባወጣው ባለ 21 ገጽ ሪፖርቱ ጥቅምት 22 ቀን 2013 ጀምሮ በግጭቱ ውስጥ በተሳተፉ አካላት የተፈጸሙ ሰፊ አሰቃቂ ድርጊቶችን መዝግቧል። እነዚህም የጅምላ ግድያ፣ አስገደዶ መድፈር፣ ረሃብ፣ ትምህርት ቤቶች እና የህክምና ተቋማት መውደም፣ የግዳጅ መፈናቀል እና የዘፈቀደ እስራት ይገኙበታል።

የኮሚሽኑ ሊቀመንበር መሀመድ ቻንዴ አማን "ስምምነቱ መፈራረሙ ባብዛኛው ጠበንጃውን ጸጥ ያሰኘው ቢሆንም፣ በሰሜኑ የሀገሪቱ ክፍል በተለይም በትግራይ ያለውን ግጭት አልፏታም ወይም ምንም አይነት አጠቃላይ ሰላም አለመጣም" ብለዋል ። "በኢትዮጵያ ያለው ሁኔታ እጅግ አሳሳቢ ነው"

"በአማራ ክልል በሰላማዊ ዜጎች ላይ የሚደርሰውን የሙብት ጥሰት እና በትግራይ እየተፈጸመ ያለውን ግፍ የሚገልጹ አስደንጋጭ ዘገባዎች እየተዘገቡ የሃይል ግጭቶች አሁን በአገር አቀፍ ደረጃ ላይ ይገኛሉ" ሲሉ አትማን ተናግረዋል። "በኦሮሚያ፣ አማራ እና ሌሎች የሀገሪቱ ክፍሎች ያለው ሁኔታ -

በመካሄድ ላይ ያሉ የመብት ጥሰቶች፣ ሥር የሰደዱ ወንጀሎች እና የመንግስት ደህንነትን ጨምሮ - ለተጨማሪ ግፍ እና ወንጀሎች ጉልህ አደጋዎች ታይተዋል።

ኮሚሽኑ ለተባበሩት መንግስታት ድርጅት የሰብአዊ መብቶች ምክር ቤት ባቀረበው የመጨረሻ ሪፖርት እንዳረጋገጠው የኤርትራ ወታደሮች እና የአማራ ታጣቂዎች በትግራይ ውስጥ እየፈጸሙት ያለውን ስልታዊ የአስገዳዳ መድፈር እና ጾታዊ ጥቃትን ጨምሮ የፌደራል መንግስት በሰብአዊ መብት አያያዝ እና በሰብአዊ መብት አያያዝ ላይ የገባውን ቁርጠኝነት በመጣስ ከባድ ወንጀሎች እየፈጸሙ መሆኑን አረጋግጧል። የግዛት አንድነት.

ኮሚሽኑ በኦሮሚያ ውስጥ በመንግስት ሃይሎች እየፈጸመ ያለውን የእስር፣ የእስር እና የማሰቃያ ዘዴዎችን ያወቀ ሲሆን እ.ኤ.አ. ነሐሴ 2023 የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ከታወጀበት ጊዜ ጀምሮ በአማራ ንጹሀን ዜጎች ላይ የተፈጸሙ የመብት ጥሰቶችን የሚያሳዩ በርካታ ሪፖርቶችን እያገኘ ይገኛል።

"በቅርቡ ግጭት ወቅት በኢትዮጵያ ውስጥ በሁሉም ወገኖች የተፈጸመውን የመብት ጥሰት አስከፊነት መግለጽ አንችልም። በተለይም ከእነዚህ ወንጀሎች መካከል ጥቂቶቹ እየቀጠሉ መሆናቸው በተለይም በኤርትራ ወታደሮች በትግራይ ሴቶች እና ልጃገረዶች ላይ የሚፈጸሙ አስገዳዳ መድፈር እና ጾታዊ ጥቃቶች መኖራቸውን ኮሚሽነር ራዲካ ኩማራስቆሚ ተናግረዋል። "የኤርትራ ወታደሮች በኢትዮጵያ ውስጥ መኖራቸው ቀጣይነት ያለው ያለመከሰስ ፖሊሲ ግልጽ ምልክት ነው, ነገር ግን የፌደራል መንግስትን መሰል ጥሰቶች ቀጣይነት ያለው ድጋፍ እና መቻቻል ነው."

"ጭካኔዎች ማህበረሰቦችን አውድመዋል እናም የህብረተሰቡን መዋቅር በቁም ነገር አጥፍተዋል" ሲል ኮሚሽኑም ተናግሯል። "መላው ቤተሰብ ተገድሏል፣ ዘመዶቻቸው በሚወዷቸው ሰዎች ላይ የሚፈጸሙ አሰቃቂ ወንጀሎችን እንዲመለከቱ ተገድደዋል፣ ሁሉም ማህበረሰቦች ደግሞ ተፈናቅለዋል ወይም ከቤታቸው ተባርረዋል። ብዙዎች ለመመለስ በጣም ፈርተዋል ፣ ሌሎች ደግሞ አይችሉም። በግለሰብም ሆነ በቡድን የሚደርስ ጉዳት ለትውልድ ሊቀጥል ይችላል።

"ተአማኒ፣ አካታች እና ትርጉም ያለው የእውነት፣ የፍትህ፣ የእርቅ እና የፈውስ ሂደት አስፈላጊነት የበለጠ አጣጣል ሆኖ አያውቅም" ሲል ኮሚሽኑም አክሏል።

ሪፖርቱ የኢትዮጵያ መንግስት ጥሰቶችን በብቃት መከላከልም ሆነ መመርመር ተስኖት በምትኩ የተሳሳተ የሽግግር የፍትህ ምክክር ሂደት ተገኝቶች በቸልታ የማይታዩበት መሆኑን አመልክቷል። በዚህ አመት መጀመሪያ ላይ የፌደራል መንግስት "የኢትዮጵያ የፖሊሲ አማራጮች ለሽግግር ፍትህ"

የተሰኘውን ረቂቅ አውጥቷል ይህም በሀገር ውስጥ ባለው የሽግግር ፍትህ ሂደት ላይ ተከታታይ ምክክር አድርጓል። ኮሚሽኑ ግን ሂደቱ በመንግስት የተደነገገውን የዘፈቀደ ቀን ገደብ ለመፈጸም የተጣደፈ ሲሆን በጎረቤት ሀገራት የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ስደተኞችን ጨምሮ በተለያዩ አካባቢዎች ተጎጂዎችን በበቂ ሁኔታ አላሳተፈም ብሏል።

“የሽግግር ፍትሕ አገሮች ያለፉትን ግፍና በደል እንዲቋቋሙ ለመርዳት ያለመ ቢሆንም፣ በመቶዎች ከሚቆጠሩ ተጎጂዎች፣ ቤተሰቦቻቸው እና ተወካዮች ጋር መገናኘታችን የኢትዮጵያ መንግሥት ተቋማት ተግማኒነት ያለው ሂደት እንዲፈጽሙ ባላቸው አቅም ወይም ፈቃደኝነት ላይ ሙሉ እምነት እንደሌለው ያሳያል። በተለይ የክልል ባለስልጣናት እና አካላት ፖሊራይዝድ በመሆናቸው እና ነፃነታቸው ስለሌለ ነው ሲሉ ኮሚሽነር ስቲቨን ራትነር ተናግረዋል።

"በኢትዮጵያ ውስጥ ያለውን የሽግግር የፍትህ ጅምር ስንመለከት፣ መንግስት የሀገር ውስጥ ስልቶችን በመፍጠር እና ሌሎችን በመሰረዳት በመጠቀም አለም አቀፍ ምርመራን ለማምለጥ ሆን ተብሎ በሚደረገው ጥረት 'የማያከብሩ' ማስረጃዎች እንዳንመታ በጣም ከባድ ነው" ብለዋል ራትነር። "ይህ በዋናነት አለም አቀፍ ጩኖችን ለመቅረፍ እና ጠንካራ አለም አቀፍ ተሳትፎን ወይም ምርመራን ለመከላከል አገልግሏል። በመላው ኢትዮጵያ በመቶ ሺዎች ለሚቆጠሩት የግፍ ሰለባዎች ይህ እንዲቀጥል መፍቀድ አይቻልም።

የኮሚሽኑ ሪፖርት **በተባበሩት መንግስታት የጭካኔ ወንጀሎች ትንተና ማዕቀፍ** ውስጥ የተካተቱት አብዛኛዎቹ አመለካኞች እና ቀስቅሴዎች ቀጣይ መኖራቸውን አስጠንቅቋል። ወደፊት ለሚፈጸሙ የጭካኔ ወንጀሎች ብዙዎቹ ተለይተው የሚታወቁት የጭካኔ ወንጀሎች በኢትዮጵያ ውስጥ እንደሚገኙ ጥልቅ ስጋቱን በመግለጽ ተጨማሪ መጠነ ሰፊ የጭካኔ ወንጀሎችን አደጋ አጉልቶ አሳይቷል።

ኮሚሽኑ በተጨማሪም የአደጋ ጊዜ ሁኔታዎችን በመዘርጋት እና በሲቪል ቁጥጥር ስር ያለ ወታደራዊ የማጥፋት ማእከል በማቋቋም የመንግስትን ደህንነት የመጠበቅ ሂደት አሳሳቢ ደረጃ ላይ መድረሱን ተመልክቷል። እንደነዚህ ያሉት መዋቅሮች ብዙውን ጊዜ ከከባድ ጥሰቶች ጋር አብረው ይመጣሉ.

ልክ ባለፈው ወር ኢትዮጵያ የስድስት ወራት የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ በማወጅ በአማራ ክልል ውስጥ የሚገኙ በርካታ የከተማ ማዕከላትን በመቆጣጠር የኮማንድ ፖስት ስርዓትን ዘርግቷል። ኮሚሽኑ በአማራ ሰላማዊ ዜጎች ላይ የጅምላ እስር እና ቢያንስ አንድ ሰው አልባ አውሮፕላን በመንግስት መፈጸሙን ሪፖርቶች እየደረሱበት ነው።

“የአማራ የጸጥታ ሁኔታ እያሸቆለቆለ መምጣቱ እና ለጭካኔ ወንጀሎች አደገኛ ሁኔታዎች መኖራቸው በእጅጉ አሳስባለሁ። ይህ እየተሻሻለ የመጣው ሁኔታ በኢትዮጵያ እና በሰፊው ክልል መረጋጋት ላይ በተለይም በአስር ሚሊዮኖች የሚቆጠሩ ሴቶች፣ ወንዶች እና ህጻናት ቤት ብለው ለሚጠሩት ትልቅ አንድምታ አለው” ብለዋል አትማን። “ቀጣይ እና ጠንካራ የገለልተኛ ቁጥጥር እና ምርመራዎች አስፈላጊነት ሊገለጽ አይችልም።”

ያበቃል

ዳራ፡ የተባበሩት መንግስታት የሰብአዊ መብቶች ምክር ቤት የኢትዮጵያ የሰብአዊ መብት ኤክስፐርቶች ኮሚሽን በሰብአዊ መብቶች ምክር ቤት እ.ኤ.አ ታህሣሥ 17 ቀን 2021 ዓ.ም **ቡድን ቁጥር ጽ 33/1** ላይ በዓለም አቀፍ የሰብአዊ መብት ህግ ጥሰት እና በመጣስ ክሶች እና በአለም አቀፍ የሰብአዊ መብቶች ጥሰቶች ላይ ህግ እና አለም አቀፍ የስደተኞች ህግ እና ሊፈጠር የሚችለውን ወሲባዊ ገጽታ ጨምሮ በኢትዮጵያ ከጥቅምት 24, 2013 ቀን ጀምሮ በሁሉም የግጭት አካላት ሲተገበር የቆየው ኮሚሽን እነዚህን የመሰሉ ጥሰቶች ላይ ጥልቅ ምርመራ እንዲያደርግ ተልእኮ ተሰጥቶታል።

ተጨማሪ መረጃ ስለ ኢትዮጵያ ሰብአዊ መብት ኮሚሽን ስራ ከዚህ ቀጥሎ ያለው ድህረ ገጽ

<https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/ffm-iran/index> ማግኘት ይቻላል።

ለበለጠ መረጃ እና የሚዲያ ጥያቄዎች፣ እባክዎን የሰብአዊ መብት ኮሚሽን የሚዲያ አማካሪ ቶድ ፒትማንን በ ቶድ todd.pitman@un.org, ሞባይል +41 76 6911761 ወይም ፓስካል ሲም የሚዲያ ኦፊሰር፣ የሰብአዊ መብት ኮሚሽን በ simp@un.org ያግኙ እባክዎ ያማክሩ።